

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 15.08.2005
Sayı : 831

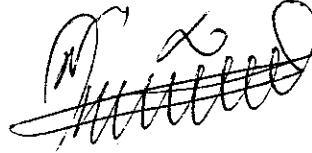
2/0583

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

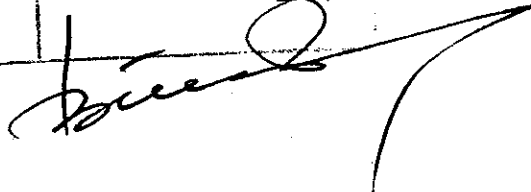
2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda ve Kanunu ve 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu'nda değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Ömer ÖZYILMAZ
Erzurum Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Genel Kom.	-Plan ve Bütçe
Yürütme Kom.	-Milletvekili, K. H. G. G. G.
Tarih	4.10.2005 2/583
İmza	Doç. Dr. Ömer ÖZYILMAZ

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA VE YÜKSEK ÖĞRETİM PERSONEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 23 üncü maddesine (a) fıkrasının, değişik ikinci paragrafı yürürlükten kaldırılmış ve aşağıdaki (c) fıkrası eklenmiştir.

Madde 23. -

c). Yardımcı doçentlik süresi:

Yardımcı doçentlik süresi sekiz yıldır. Sekizinci yılın sonunda doçent olamayanlar için, üniversite yönetim kurulunca, aynı bölümdeki profesör ve doçentlerden üç kişilik, doçentlik kriterlerini inceleme komisyonu oluşturulur. Bu komisyonun vereceği rapora göre, yabancı dil dışındaki çalışmalarında, doçentlik başvurusu için Üniversitelerarası Kurulca belirlenen, eserlerle ilgili ölçütleri yerine getirdiği anlaşılanlar yardımcı doçentlik görevine devam eder, getiremeyenler ise, rektörlükçe öğretim görevlisi kadrosuna atanır.

Yardımcı doçentler birinci derecenin son kademesine kadar yükseltilirler.

MADDE 2- 11.10.1983 tarihli 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa ekli Ek Gösterge cetvelinin d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Profesörlerden Rektör, Rektör Yardımcısı, Dekan, Dekan Yardımcısı, Yükseköğretim Müdürü olanlar ile Profesörlük kadrosunda dört yılını tamamlamış bulunanlar,	1	6400
b) Profesörler	1	5300
c) Doçentler	1-3	4800
d) Yardımcı Doçentler	1-4	3600
e) Öğretim Görevlisi, Okutmanlar, Diğer Öğretim Yardımcıları	1	3600

MADDE 3- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 25 inci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Doçentliğe atama:

Madde 25. -

a. Kadrolu olduğu üniversitede, doçentlik unvanını almış olduğu halde, unvanına uygun kadroya atanmamış olanların doçentlik kadroları, o üniversitede boş kadro bulunması halinde, ilgilinin başvurusu üzerine, iki ay içerisinde ilân edilir, aşağıdaki paragraf göz önüne alınarak işlemleri ivedilikle yürütülür.

Bir üniversite biriminde açık bulunan doçentlik kadrosu, rektörlükçe, isteklilerin başvurusu için kadroların devamlı veya kısmi statüleri belirtilerek ilan edilir. **Müracaat eden yalnız bir aday olursa, rektör, üniversite yönetim kurulunun görüşünü de aldıktan sonra atama işlemlerini yapar.** Müracaat edenler birden fazla olursa, bu adayların durumlarını incelemek için varsa biri ilgili birim yöneticisi, en az biri de o üniversite dışından olmak üzere üç profesör tespit edilir. Bu profesörler, adaylar hakkında ayrı ayrı mütalaalarını rektöre bildirirler. Rektör, bu mütalaalara dayanarak, üniversite yönetim kurulunun görüşünü de aldıktan sonra atamayı yapar.

MADDE 4- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 26 ncı maddesinin (b) fıkrasının (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Profesörlüğe yükselme ve atama:

Madde 26 -

b. Profesörlük kadrosuna atama,

(1) Profesörlüğe başvurmak için doçentlikteki beş yıllık bekleme süresini, kadrolu olduğu üniversitesinde doldurmuş olanların profesörlük kadroları, üniversitede boş kadro bulunması halinde, ilgilinin başvurusu üzerine, iki ay içerisinde ilân edilir ve o üniversitenin o tarihteki atama kriterleri de göz önüne alınarak işlemleri ivedilikle yürütülür.

Açık profesörlük kadrosuna yukarıdaki şartları haiz doçentlerle, başka üniversitelerde en az 2 yıl hizmet etmiş profesörler atanabilirler.

MADDE 5- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 33 üncü maddesinin (a) fıkrasının değişik birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Öğretim Yardımcıları (1)

Araştırma görevlileri, uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacıları:

Madde 33- a) Araştırma görevlileri, **kendi alanlarında lisans üstü eğitim-öğretim yapan, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olan ve yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yerine getiren öğretim yardımcılarıdır. Araştırma görevliliğine, Ö.S.Y.M. tarafından yapılacak merkezi sınavla girilir. Bu sınavlara giriş başvurusunda aday, hangi üniversitelerin, hangi fakültesinin veya yüksekokulunun, hangi bilim, anabilim veya anasanat dalını tercih ettiğini belirtir. Adayın aldığı puana göre ve tercihleri doğrultusunda, üç yıllığına Ö.S.Y.M. tarafından yerleştirilir. Yargı yolu açık olmak kaydıyla, bilimsel açıdan yetersiz olduğu, görevini ihmal ettiği veya kötüye kullandığı ve yasalara aykırı davrandığı kanıtlananlar hariç olmak üzere ikinci defa üç yıllığına atanma bunların tabii hakkıdır. Bunlar, ilgili anabilim veya anasanat dalı başkanlarının önerisi, bölüm başkanı, dekan, enstitü müdürü, yüksekokul veya konservatuar müdürünün olumlu görüşü üzerine rektörün onayı ile bu kadrolara üçüncü defa iki, ya da üç yıl süre ile yeniden atanırlar; atanma süresi sonunda görevleri kendiliğinden sona erer.**

Araştırma görevliliğine başvurmanın ve yapılacak sınavların usul ve esasları, iki ay içerisinde Y.Ö.K. tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 6- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde 28- Kamu ve vakıf üniversitelerindeki bölüm ve programlarda kayıtlı öğrenciler kendi aralarından sınıf temsilcilerini; sınıf temsilcileri bölüm ve program temsilcilerini; bölüm ve program temsilcileri fakülte ve yüksekokul temsilcilerini ve yardımcısını; fakülte ve yüksekokul temsilcileri de kendi aralarından biri başkan ikisi başkan yardımcısı olmak üzere toplam yedi kişilik üniversite öğrenci konseyi yürütme kurulunu seçerler. Her üniversitenin fakülte ve yüksekokul temsilcileri, kendi fakülte ve yüksekokullarındaki dekan ve müdür

seçimlerinde; ğrenci konseyi başkan ve başkan yardımcıları da, üniversitede yapılan rektörlük seçiminde öğrencileri temsilen oy kullanırlar.

Öğrenci konseyi başkanı, rektörün ihtiyaç duyması veya kendisinin istemesi ve rektörün onaylaması halinde o üniversite senatosunun toplantılarına katılabilen bir üyesi olur.

Öğrenciler, kendi birimlerindeki öğrenci örgütünün doğal üyesi olurlar.

Üniversitelerin öğrenci konseyi başkan ve yardımcıları, Üniversitelerarası Öğrenci Konseyi Genel Kurulunu oluşturlar. Genel Kurul kendi içerisinde biri başkan ikisi başkan yardımcısı olmak üzere dokuz kişilik Üniversitelerarası Öğrenci Konseyi Yürütme Kurulunu seçer. Bu kurulun başkanı, Üniversitelerarası Kurulun Başkanının ihtiyaç duyması veya kendisinin istemesi ve Başkanın onaylaması halinde, bütün üniversite, fakülte ve yüksekokul öğrencilerini temsilen, Üniversitelerarası Kurulun toplantılarına katılabilir.

Öğrenci örgütlerinin görevleri şunlardır:

- a) Öğrencilerin sorunları ile görüş ve önerilerini yükseköğretim üst kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarının yöneticilerine iletmek.
- b) Üniversite öğrencilerini ulusal ve uluslararası platformlarda temsil etmek.
- c) Üniversite içinde ve üniversiteler arasında sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek.
- d) Yükseköğretim üst kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarının çalışmalarına ait bilgileri öğrencilerle paylaşmak.

Öğrenci örgütlerinin diğer görevleri ile çalışma usul ve esasları, Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 7 - 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 65 inci maddesinin (a) fıkrasına aşağıdaki (14) ve (15) numaralı bentler eklenmiştir.

(14) Öğrenci örgütlerinin diğer görevleri ile çalışma usul ve esasları ve bu maddedeki iş ve işlemlere ilişkin hususlar.

(15) Araştırma görevliliği sınavları, kazananların yerleştirilmesi ve atanmalarının usul ve esasları ve bu maddedeki iş ve işlemlere ilişkin hususlar.

MADDE 8- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 52- a- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla doçentlik unvanını almış olanlar ile profesörlüğe başvurmak için doçentlikteki beş yıllık bekleme süresini üniversitesinde doldurmuş olanların kadroları, üniversitede boş kadro bulunması halinde, ilgilinin başvurusu üzerine, iki ay içerisinde ilân edilir ve o üniversitenin o tarihteki atama kriterleri de göz önüne alınarak işlemleri ivedilikle yürütülür.

b- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yardımcı doçent olarak görev yapmakta olanların Üniversitelerarası Kurulca belirlenen doçentlik başvurusu için asgari yayın ölçütlerini yerine getirme süresi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıldır.

MADDE 9- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10- Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Yaşadığımız bilgi çağında, bilim ve onun ürünü olan bilgi çok büyük bir öneme sahiptir. Günümüzde toplumların ve/veya milletlerin, kalkınması, ilerlemesi ve gelişmesi; insanlık ailesindeki sosyo-ekonomik ve kültürel statüleri, onların ürettikleri bilgiye göre belirlenmektedir. Ayrıca bir toplum veya milletin, toplumlararası sosyal, siyasi, ekonomik, sınai ve kültürel yarıştaki yerinin belirlenmesi, onun bilimle olan ilişkisine bağlıdır. Bugün yeryüzünün her tarafında amansız bir şekilde yaşanan bir yarış vardır. Bu yarış kesinlikle bilgisiz olarak kazanılmaz. Dolayısıyla bu dünyayı elde etmek isteyen herkes bilime sarılmak mecburiyetindedir.

Mevzii olarak bilim, başka alanlarda da üretilse dahi, esas itibarıyla bilimin bugün ürettiği ve yayıldığı yer üniversitelerdir. Zaten üniversitelerin en temel fonksiyonu bilimsel araştırma yaparak bilim üretmek, onu yaymak ve toplumun ihtiyaç duyduğu kadroları yetiştirmektir. Nitekim üniversitelerin fonksiyonlarının birincisinin bilgi üretmek, ikincisinin bilgiyi yaymak, üçüncüsünün de toplumun ihtiyaç duyduğu kadroları yetiştirmek olduğu hep belirtilmiştir. Ayrıca yeni bilgilerin elde edilmesine yarayan alet, teknik ve yöntemler de elbette üniversitelerde gelişmektedir. Bu temel görevleri teknoloji, ekonomi, demokrasi ve insan haklarına saygının gelişimine katkıda bulunmak, yaygın eğitim faaliyetlerine katılmak, danışmanlık ve tedavi hizmetleri vermek gibi diğer görevler izler. Bu yönüyle üniversiteler ülkelerin sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik kalkınmasında önemli görevleri olan temel kuruluşlardır.

Milletimiz ve ülkemiz için hayati önem taşıyan bilimin üretildiği kuruluş olan üniversite, bu işlevini rahatlıkla yerine getirebilmesi için, içinde yer aldığı sosyal yapının ve bir bütün halinde de kendi iç düzeninin bu nazik duruma uygun olarak ayarlanmış olması gerekir. Buna ulaşılabilmesi için de, Ülkemizde bu yönde daha çok çalışmaların yapılması gerektiğini hepimiz bilmekteyiz.

Bu cümleden olarak yükseköğretimimizin bazı sorunlarını çözerek, onu, gereksiz zorlamalardan kurtarmak, yeni bir soluk ve heyecan getirmek, öğrencilerin, araştırma görevlilerinin ve öğretim üyelerinin önündeki engelleri kaldırarak, çağdaş üniversitelerin altına düşen eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde biraz daha kaliteyi yükseltmek, çalışma barışına katkı sağlamak ve bir önemli husus ta, fakülte ve yüksekokullardaki öğrenciler arasında demokratik anlayışın, katılımcılığın, paylaşımcılığın ve temsil yeteneğinin gelişmesini ve bunun bir davranış biçimi haline dönüştürülmesini sağlamak amacıyla 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununda değişiklik yapılması kaçınılmaz olmuştur.

Yüce Meclis'e sunmakta olduğumuz kanun teklifimizle bu ihtiyacı karşılamayı hedef edinmiş bulunuyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Birinci madde ile, hem öğretim üyeliği yaparak üniversitenin önemli bir işlevini yerine getiren, hem de öğretim üyeliğinde kendisini yetiştirmekle görevli olan yardımcı doçentlerin durumlarının iyileştirilmesi hedefleniyor. Yardımcı doçentler için konulmuş olan ikişer-üçer yıllık atamaları kaldırarak, yardımcı doçentliği sekiz yıl aralıksız duruma yükseltiyor ve işlemleri sekizinci yılın sonuna bırakıyor. Bu sürenin sonunda, yabancı dil dışındaki çalışmaları doçentlik başvurusu için Üniversitelerarası Kurulca belirlenen eserlerle ilgili ölçütleri yerine getirdiği anlaşılanlara yardımcı doçentlik görevine devam etme imkanı getiriyor. Ayrıca yardımcı doçentlerin bugüne kadar çektikleri mağduriyeti ortadan kaldırarak, onların da (1/4) birinci derecenin dördüncü kademesine kadar yükselebilmek imkanı getiriyor. Halbuki şimdiye kadar ancak üçüncü dereceye kadar yükselebiliyorlardı.

MADDE 2- Bu madde, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun Ek Gösterge cetvelinin d) bendini, yukarıdaki ikinci madde doğrultusunda değiştirerek, yardımcı doçentlerin bugüne kadar çektikleri mağduriyeti ortadan kaldırmayı ve onların da (1/4) birinci derecenin dördüncü kademesine kadar yükselebilmeye imkanı tanımayı hedefliyor.

MADDE 3- Bu madde, öğretim üyeliğine yükseltmeyi içermeyen doçentlik atamasını daha pratik hale getirmeği ve üniversitelerdeki gereksiz uğraş ve kırtasiyeciliği ortadan kaldırmayı hedefliyor. İlan edilmiş olan doçentlik kadrosuna tek kişi müracaat ederse, onun için artık bir komisyon kurmağa ve pek çok işlem yapmağa gerek olmadan, üniversite yönetim kurulunun görüşünü aldıktan sonra atamayı rektör yapacaktır. Ancak birden fazla başvuru halinde, kanunda belirtilen prosedürün çalışması kaçınılmaz bir durum olarak görülmektedir.

MADDE 4- Dördüncü madde, profesörlüğe başvurmak için yasal prosedüre göre hazırlıklarını yapmış olan doçentlerin karşılaşılabilecekleri kadro problemlerini bir ölçüde de olsa çözüme ulaştırmayı hedeflemektedir.

MADDE 5- Bu madde ile, bilimsel çalışmanın başlangıcını oluşturan araştırma görevliliğine girişi, daha objektif kriterlere oturtmayı hedefliyoruz. Bugüne kadar yapılan araştırma görevliliği sınavları, hem süreç, hem içerik, hem de sınavların amacı bakımından yararlı olmuştur. Ancak hem sübjektifliğin ortadan kalkması, hem de küreselleşen dünyayla bütünleşen üniversitelerimizin, alacağı araştırma görevlilerini, sübjektiflikten uzak, ulusal anlamda belirlenecek ölçütlere göre almasını sağlamak amacıyla bu maddeyi teklifimize almış bulunmaktayız.

MADDE 6- Bu madde, üniversitedeki fakülte ve yüksekokul öğrencileri arasında demokratik anlayışın, katılımcılığın, paylaşımcılığın ve temsil yeteneğinin gelişmesini ve bunun bir davranış biçimi haline dönüştürülmesini hedefliyor. Bunun için, sınıf, bölüm, program, yüksekokul, fakülte, üniversite ve üniversiteler arasında, aşağıdan yukarıya doğru bir demokratik yapılanmayı; böylece öğrenci bazında demokratik üniversite oluşturmayı kendisine ilke olarak benimsiyor. Gençlerimiz bir yandan yükseköğrenimlerini sürdürürken, diğer yandan da demokratik hayatı bizzat kendi okullarında yaşayarak ilk deneyimlerini elde edeceklerdir.

Ayrıca, seçilmiş olan öğrenciler eliyle, öğrencilerin sorunları ile görüş ve önerilerini yükseköğretim üst kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarının yöneticilerine iletmek, üniversite öğrencilerini ulusal ve uluslararası platformlarda temsil etmek, üniversite içinde ve üniversiteler arasında sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek ve böylece dostluk ve kardeşlik bağlarını güçlendirmek, yükseköğretim üst kuruluşları ve yükseköğretim

bağlarını güçlendirmek, yükseköğretim üst kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarının çalışmalarına ait bilgileri öğrencilerle paylaşmak gibi hedefler de bu madde ile gözetilmektedir.

MADDE 7- Bu madde ile, Y.Ö.K.'ün görevlerine iki yeni görev daha ekleniyor. Onlar da Araştırma görevliliği sınavları, kazananların yerleştirilmesi ve atanmalarının usul ve esasları ve bu maddedeki iş ve işlemlere ilişkin hususlar ile, öğrenci örgütlerinin diğer görevleri ile çalışma usul ve esasları ve bu maddedeki iş ve işlemlere ilişkin hususların birer yönetmelik halinde çıkarılması işidir.

MADDE 8- Bu madde ile, doçentlik unvanını almış olduğu halde kadro alamamış olanlar ile, profesörlüğe başvurmak için doçentlikteki beş yıllık bekleme süresini üniversitesinde doldurduğu halde, kadrosuzluktan dolayı profesörlüğe yükseltilememiş olanların kadro sorunlarını çözmeği hedefliyoruz.

Ayrıca Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, **yardımcı doçent** olarak görev yapmakta olanların Üniversitelerarası Kurulca belirlenen doçentlik başvurusu için asgarî yayın ölçütlerini yerine getirme süresi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl olarak belirleniyor. Böylece mevcut yardımcı doçentlere büyük bir rahatlık ve kolaylık getirilmektedir.

MADDE 9- Yürürlük maddesidir.

MADDE 10- Yürütme maddesidir.